

Jaarverslag 1995 en 1996

Jaarverslag 1995 en 1996

Commissie van Deskundigen Grondwaterwet

Secretariaat: Griffioenlaan 2
Postbus 20.021
3502 LA Utrecht
tel: 030-2858000
fax: 030-2858999
030-2870305

Voorwoord	4
Inleiding	5
- <i>Instelling CDG</i>	5
- <i>Verzoeken om onderzoek</i>	6
- <i>Relevante ontwikkelingen</i>	6
- <i>Onderzoeksvragen</i>	7
Verzoeken om onderzoek	8
- <i>Drenthe</i>	8
- <i>Overijssel</i>	8
- <i>Zuid-Holland</i>	12
- <i>Noord-Brabant</i>	13
- <i>Limburg</i>	17

Bijlage:

1. Overzicht van de verzoeken om onderzoek ex. artikel 37

VOORWOORD

Bij Wet van 15 september 1994, in het Staatsblad geplaatst op 27 oktober 1994, zijn enige bepalingen van de Grondwaterwet gewijzigd. De wijzigingen houden verband met de opheffing van de door het Rijk ingestelde Technische Commissie Grondwaterbeheer (TCGB). Het behandelen van verzoeken om onderzoek naar het compenseren of vergoeden van schade als gevolg van grondwateronttrekking (vóór de wetwijziging een taak van de TCGB) is door de wetgever thans opgedragen aan een door Gedeputeerde Staten in te stellen commissie van deskundigen. In het dienaangaande door de provincies gevoerde overleg is in meerderheid gekozen voor de instelling van één gezamenlijke commissie boven de instelling van een commissie per provincie. In het overleg hebben de provincies voorts de provincie Utrecht als hun vertegenwoordiger benoemd.

Op 11 september 1996 heeft de provincie Utrecht mede namens de andere provincies, met uitzondering van de provincie Friesland, de Commissie van Deskundigen Grondwaterwet (CDG) benoemd. De commissie bestaat uit drie leden, die ook lid waren van de TCGB. Door de leden van de CDG te recruteren uit de TCGB en door het secretariaat net als bij de TCGB onder te brengen bij de Dienst Landelijk Gebied, kan gebruik worden gemaakt van zorgvuldig opgebouwde deskundigheid. Met de instelling van de nieuwe commissie beschikken partijen weer over een onafhankelijk adviesorgaan voor de beoordeling van schade door grondwateronttrekkingen.

Door een vertegenwoordiger van de provincies is in de eerste vergadering van de CDG op 1 november 1996 de verwachting uitgesproken, dat de commissie verzoeken om onderzoek praktisch, slagvaardig en adequaat zal kunnen behandelen. De commissie is met deze intentie van start gegaan.

Met genoegen breng ik het eerste verslag van de werkzaamheden van de commissie onder uw aandacht.

ir. G.A. Oosterbaan, voorzitter

INLEIDING

- Instelling CDG

Met het van kracht worden van de Wet van 15 september 1994, houdende wijziging van enige bepalingen van de Grondwaterwet in verband met de opheffing van de Technische Commissie Grondwaterbeheer”, op 27 oktober 1994, is de taak van de Technische Commissie Grondwaterbeheer (TCGB) op termijn beëindigd. De TCGB is ingesteld op 5 februari 1985 door de Minister van Verkeer en Waterstaat. De TCGB had taken in de vergunningverlening voor grondwateronttrekkingen en in de advisering over het regelen van schade veroorzaakt door grondwateronttrekkingen. De opheffing van de TCGB hangt samen met de voortgaande decentralisatie van taken in het grondwaterbeheer naar de provincies. Voor de bekostiging van deze taken kunnen de provincies een deel van de opbrengst van de grondwaterheffing benutten. Ten behoeve van de advisering over het regelen van schade heeft de wetgever voorzien in een door Gedeputeerde Staten in te stellen commissie van deskundigen.

De provincies (met uitzondering van de provincie Friesland) hebben het wenselijk geacht om de advisering over het regelen van schade, als bedoeld in artikel 35 van de Grondwaterwet, op uniforme wijze te laten plaatsvinden. Zij hebben daarom, krachtens artikel 37 van de Grondwaterwet, gezamenlijk besloten tot de instelling van één Commissie van Deskundigen Grondwaterwet (CDG). De overeenkomst tussen de provincies over de instelling van de CDG is in de loop van 1996 door de betreffende provincies bekrachtigd. De overeenkomst die een terugwerkende kracht tot 1 januari 1996 heeft, loopt op 1 januari 2000 af. Voorts is door de deelnemende provincies aan de provincie Utrecht mandaat verleend, voorzover de bemoeienis met de commissie het uitvoeren van wettelijke taken inhoudt, alsmede volmacht voorzover dienaangaande burgerrechtelijke handelingen moeten worden verricht. De commissie wordt ondersteund door een secretariaat dat, net als bij de TCGB, is ondergebracht bij de toenmalige Dienst Landinrichting en Beheer Landbouwgronden (LBL), thans Dienst Landelijk Gebied (DLG). Tussen de provincie Utrecht, voor zich zelf en namens de deelnemende provincies, en LBL is daartoe een overeenkomst inzake ondersteuning van de commissie ondertekend.

De samenstelling van de commissie ziet er als volgt uit:

Voorzitter:	ir. G.A. Oosterbaan	Plv. lid:	ir. C.J. de Lange
Plv. voorzitter:	mr. G.J.M.M. Tax	Plv. lid:	mr. J.J. van Zanten Jut
Lid:	ir. W. Bokhoven	Plv. lid:	ir. J. Kruizinga
Secretaris:	ir. P.J. Kusse		
Plv. secretaris:	ing. G.J. Grotentraast		

- Verzoeken om onderzoek

Ingevolge de overgangsbepaling in de wet worden verzoeken om onderzoek die vóór 28 oktober 1994 zijn ingediend nog door de TCGB behandeld. Vooruitlopend op de instelling van de CDG op 11 september 1996 heeft de TCGB ook verzoeken om onderzoek, ingediend in de tussenliggende periode, in behandeling genomen. Omdat deze verzoeken om onderzoek, na haar instelling, door de CDG zijn overgenomen, wordt de behandeling ervan tot de werkzaamheden van de CDG gerekend. Het voorliggende verslag betreft dan ook de jaren 1995 en 1996.

In bijlage 1 is een overzicht gegeven van de in 1995 en 1996 ontvangen verzoeken om onderzoek en zijn de data van het advies en van het eindbericht vermeld. De ontvangen verzoeken hebben voornamelijk betrekking op schade aan het gewas en de veedrenking. Een toenemend aantal verzoeken heeft betrekking op schade aan gebouwen. Voor de behandeling van de verzoeken om onderzoek is door de TCGB een werkwijze ontwikkeld en zijn uitgangspunten opgesteld voor de berekening en de regeling van de schade. De CDG hanteert in principe dezelfde werkwijze en uitgangspunten. Indien zich nieuwe ontwikkelingen en inzichten voordoen zullen deze door de CDG worden aangepast en bijgesteld.

Afhankelijk van de aard en de omvang van het te verrichten onderzoek maakt de CDG gebruik van de diensten van derden. Op deze wijze wordt gebruik gemaakt van de specialistische kennis, zoals deze bij instituten of bedrijven op een bepaald vakgebied voorhanden is. Niet alleen bodemkundig-waterhuishoudkundig onderzoek kan worden uitbesteed, maar ook hydrologisch-, grondmechanisch-, of bouwtechnisch onderzoek.

In de verslagjaren is voor een totaal bedrag van f 739.440,- aan offertes aan provincies uitgebracht. Het hierin vervatte onderzoek door derden belooft een bedrag van f 212.245,- (excl. BTW).

- Relevante ontwikkelingen

Onder het hoofdstuk "Verzoeken om onderzoek" wordt in detail op de verzoeken om onderzoek ingegaan. De commissie heeft hier een aantal onderwerpen uitgelicht, die naar haar mening een bredere aandacht verdienen.

Voor een aantal winningen in Overijssel heeft de commissie een verzoek ontvangen tot bijstelling of herziening van de bestaande schaderegeling. Dit laatste omdat de aan de schaderegeling ten grondslag liggende uitgangspunten aanpassing behoeven. De commissie sluit niet uit dat in de toekomst deze behoefte tot bijstelling of herziening ook voor andere bestaande schaderegelingen zal worden gevoeld. Ten aanzien van de winplaats Markelo/Goor, waar de bestaande schaderegeling wordt herzien, zullen ook de digitale verwerkingsmogelijkheden worden beproefd. Dit wordt ondersteund door de provincie Overijssel.

Ten aanzien van het project Hardenberg (Slagharen) liep een procedure bij de Rechtbank Groningen, gevoerd door partijen tot en met comparitie na dupliek. Partijen hebben met de Rechtbank afgesproken voor wat de technische causaliteit de deskundigheid van de commissie in te roepen. De bevindingen van de commissie tijdens een oriëntatie ter plaatse waren voor belanghebbende reden om alsnog tot een schikking te komen met de tegenpartij.

Met betrekking tot het project Boxmeer kon een groot deel van de belanghebbenden zich niet vinden in de uitkomsten van het onderzoek door de Commissie Grondwaterwet Waterleidingbedrijven (voorganger van de TCGB). Zij hebben de rechtbank verzocht om een voorlopig deskundigen-onderzoek. Dit verzoek is door de rechtbank toegewezen. De commissie wacht met belangstelling de rapportage van het deskundigen-onderzoek af.

Bij het project Rijsbergen is de provincie Noord-Brabant vergunninghouder geworden na overname van de lokatie van Brabant Chemie BV. Een dergelijke situatie waarbij de provincie partij is komt niet vaak voor. De commissie is overigens van mening dat dit een goede behandeling van het verzoek om onderzoek niet in de weg behoeft te staan.

- Onderzoeksvragen

Bij haar onderzoek stuit de commissie regelmatig op een tweetal problemen. Het eerste probleem betreft het verschil tussen de met een model berekende verlaging van de grondwaterstand door een grondwateronttrekking en de verlaging van de grondwaterstand die kan worden afgeleid uit het verschil tussen gekarteerde vroegere en huidige waterhuishoudkundige situatie, waarbij rekening wordt gehouden dat de huidige waterhuishoudkundige situatie door diverse invloeden op de grondwaterstand tot stand kan zijn gekomen. Per geval tracht de commissie de onderzoeksresultaten uit verschillende bronnen met elkaar in overeenstemming te brengen door 'weging' van de onderzoeksresultaten. De commissie wil onderzoek entameren om inzicht te krijgen in de mate en oorzaak van de verschillen teneinde te kunnen komen tot een meer uniforme aanpak van deze problematiek.

Het tweede probleem betreft het feit dat in gebieden waar geen aanwijsbare grondwateronttrekkingen of ingrepen in de waterhuishouding hebben plaatsgevonden de grondwaterstand toch vrij algemeen is verlaagd met ca. 20 cm. Algemeen wordt verondersteld dat deze verlaging, die men aanduidt met de term *achtergrondverdroging*, veroorzaakt wordt door cumulatie van effecten van een groot aantal ingrepen, die afzonderlijk geen meetbare verlagingen veroorzaken. Hierbij kan ondermeer gedacht worden aan de invloeden van verstedelijking, bebossing, toename verdamping van landbouwgewassen en waterhuishoudkundige ingrepen. Deze ingrepen resulteren in een verminderde voeding van het grondwater. Verder kunnen ook regionale effecten van (vooral diepe) grondwateronttrekkingen een verdrogende invloed hebben. Ook ten aanzien van dit probleem wil de commissie onderzoek entameren om tot een betere grondslag te komen voor de behandeling van concrete schadesituaties.

VERZOEKEN OM ONDERZOEK

De ter behandeling ontvangen verzoeken om onderzoek komen hierna aan de orde. Van de Colleges van Gedeputeerde Staten van de provincies Groningen, Gelderland, Utrecht, Noord-Holland, Zeeland en Flevoland heeft de commissie geen verzoeken om onderzoek ter behandeling ontvangen.

DRENTHE

HAVELTE (03.001)

Op 28 oktober 1996 heeft de commissie van Gedeputeerde Staten van Drenthe een verzoek om onderzoek ontvangen. Het verzoek betreft een onderzoek naar gewasschade als gevolg van de grondwateronttrekking te Havelterberg van de Waterleiding Maatschappij Overijssel N.V. (WMO). Voor belanghebbende is echter reeds door de Technische Commissie Grondwaterbeheer (TCGB) onderzoek verricht en advies uitgebracht. De commissie heeft daarom het ingediende verzoek als niet meer relevant beschouwd.

OVERIJSSSEL

WIERDEN (04.001)

In juli 1995 heeft de commissie van Gedeputeerde Staten (GS) van Overijssel een verzoek om onderzoek ontvangen. Volgens het verzoek wordt gewasschade ondervonden door de grondwateronttrekking te Wierden van de N.V. Cogas. Als mogelijk mede verantwoordelijk voor de optredende schade zijn door GS nog genoemd de grondwateronttrekkingen van de Waterleiding Maatschappij Overijssel N.V., van Coberco Kaas, en van Broomchemie Holding. Op 17 november 1995 heeft de commissie advies uitgebracht. De commissie heeft in haar advies geconcludeerd dat voor belanghebbende geen grond aanwezig is voor het instellen van een vordering op één of meerdere van de genoemde bedrijven. Het betreffende perceel ligt op de stuwwal Wierden-Hooge Hexel. Hier is de grondwaterstand van nature te diep, of is er sprake van een schijngrondwaterstand. De commissie heeft in haar advies nog vermeld dat het perceel als erf aangemerkt kan worden en dat het gebruik ervan niet primair tot doel heeft om een inkomen te verkrijgen. Door belanghebbende zijn geen bedenkingen tegen het advies ingebracht. De taak van de commissie inzake dit verzoek om onderzoek is beëindigd.

OMMEN-ARCHEMERBERG (04.002)

In augustus 1995 en vervolgens in november 1995 en januari 1996 ontving de commissie van Gedeputeerde Staten van Overijssel in totaal 13 verzoeken om onderzoek van landbouwers uit de omgeving van de winplaats Archemerberg van de Waterleiding Maatschappij Overijssel N.V. (WMO). De verzoeken hebben betrekking op schade aan gewas en veedrenking. Naar aanleiding van eerdere verzoeken om onderzoek van andere landbouwers heeft de Technische Commissie Grondwaterbeheer (TCGB) reeds onderzoek verricht. In februari 1995 heeft de TCGB advies uitgebracht over de schade. Op basis van dezelfde uitgangspunten heeft de commissie op 16 november 1995 en op 12 januari 1996 advies uitgebracht met betrekking tot de nagekomen verzoeken om onderzoek. Eén belanghebbende bleek reeds in februari 1995 een advies van de TCGB te hebben ontvangen; in de andere gevallen was sprake van gewas- en veedrenkschade. De commissie adviseerde op basis

van de uitkomsten van de berekeningen een regeling te treffen tot vergoeding van de schade. Tegen de adviezen van de commissie zijn door belanghebbenden geen bedenkingen ingebracht. De taak van de commissie met betrekking tot deze verzoeken om onderzoek is beëindigd.

ENSCHEDÉ-WEERSELOSEWEG (04.003)

Op 9 augustus 1995 ontving de commissie het verzoek de schade vast te stellen, die wordt ondervonden door de waterwinning Weerseloseweg van de N.V. Waterleidingbedrijf Oost-Twente (WOT). Het betreft een nagekomen verzoek om onderzoek van een landbouwer. Op 6 februari 1996 bracht de commissie advies uit, inhoudende een voorstel tot vergoeding van de geleden schade. Het advies is door partijen aanvaard.

TUBBERGEN-MANDER (04.004)

De Waterleiding Maatschappij Overijssel N.V. (WMO) en de (vroegere) Gewestelijke Raad voor Overijssel van het Landbouwschap hebben medio 1995 aan Gedeputeerde Staten (GS) verzocht de bestaande regeling tot vergoeding van de schade als gevolg van de grondwateronttrekking te Manderveen en Manderheide aan te passen. Door GS is dit verzoek opgevat als een verzoek om onderzoek ex artikel 37 van de Grondwaterwet. Op grond hiervan hebben zij het verzoek op 11 januari 1996 ter behandeling aan de commissie gezonden. Het verzoek van de WMO en de Gewestelijke Raad betreft een berekening van de extra schade over de periode 1989 t/m 1994 in verband met de grotere onttrekking in deze periode, en een herziening van de regeling voor de schade in toekomstige jaren. Dit laatste houdt verband met het voornemen van de WMO om de winning te Vasserheide te beëindigen en de onttrekking te concentreren op de winplaatsen Manderveen en Manderheide. Ter bepaling van de winningseffecten bij het gewijzigde onttrekkingsregime en ter vaststelling van de onbeïnvloede grondwaterstand heeft de commissie aan adviesbureau Tauw Milieu opdracht verleend tot het verrichten van een hydrologisch onderzoek. De resultaten hiervan zijn in november 1996 beschikbaar gekomen.

Het onderzoek van de commissie naar de extra schade in de achterliggende jaren en de schade bij het toekomstige onttrekkingsscenario is nog niet afgerond.

TUBBERGEN-VASSE (04.005)

De Waterleiding Maatschappij Overijssel N.V. (WMO) en de (vroegere) Gewestelijke Raad voor Overijssel van het Landbouwschap hebben medio 1995 aan Gedeputeerde Staten (GS) verzocht de bestaande regeling tot vergoeding van de schade als gevolg van de grondwateronttrekking te Vasse aan te passen. Door GS is dit verzoek opgevat als een verzoek om onderzoek ex artikel 37 van de Grondwaterwet. Op grond hiervan hebben zij het verzoek op 11 januari 1996 ter behandeling aan de commissie gezonden. Het verzoek van de WMO en de Gewestelijke Raad betreft een berekening van de extra schade over de periode 1988 t/m 1994 in verband met de grotere onttrekking in deze periode.

Het verzoek is nog in behandeling bij de commissie.

GOOR (04.006)

De Waterleiding Maatschappij Overijssel N.V. (WMO) en de (vroegere) Gewestelijke Raad voor Overijssel van het Landbouwschap hebben medio 1995 aan Gedeputeerde Staten (GS) verzocht de bestaande regeling tot vergoeding van de schade als gevolg van de grondwateronttrekking te Goor aan te passen. Door GS is dit verzoek opgevat als een verzoek om onderzoek ex artikel 37 van de Grondwaterwet. Op grond hiervan hebben zij het verzoek op 11 januari 1996 ter behandeling aan de commissie gezonden.

Het verzoek van de WMO en de Gewestelijke Raad betreft een berekening van de extra schade over de periode 1985 t/m 1995, en een herziening van de regeling voor toekomstige jaren. De werkelijke onttrekking door de WMO is groter geweest dan voorzien in de bestaande schaderegelingsovereenkomst. De herberekening moet leiden tot een nabetaling over deze

periode. De herziening van de schaderegeling voor toekomstige jaren wordt uitgevoerd in samenhang met die voor de grondwateronttrekking te Markelo. Het verzoek is nog in behandeling.

OMMEN-ARCHEMERBERG (04.007)

De Waterleiding Maatschappij Overijssel N.V. (WMO) en de (vroegere) Gewestelijke Raad voor Overijssel van het Landbouwschap hebben medio 1995 bij Gedeputeerde Staten (GS) een verzoek ingediend met betrekking tot vergoeding van de schade als gevolg van de grondwateronttrekking op de Archemerberg met ingang van 1995 en volgende jaren. Door GS is dit verzoek opgevat als een verzoek om onderzoek ex artikel 37 van de Grondwaterwet. Op grond hiervan hebben zij het verzoek op 11 januari 1996 ter behandeling aan de commissie gezonden. Het verzoek van de WMO en de Gewestelijke Raad betreft het opstellen van een nieuwe schaderegeling voor toekomstige jaren in verband met gewijzigde inzichten omtrent de effecten van de onttrekking op de grondwaterstand. Het nieuwe verlagingspatroon is door de WMO aangereikt. Het zal als basis dienen voor een nieuwe berekening van de schade. Het verzoek is nog in behandeling.

WIERDEN-HOOGHE HEXEL (04.008)

Op 12 januari 1996 heeft de commissie van Gedeputeerde Staten van Overijssel een gezamenlijk verzoek ontvangen van de Waterleiding Maatschappij Overijssel NV (WMO) en de (vroegere) Gewestelijke Raad voor Overijssel van het Landbouwschap. Het verzoek betreft een aanpassing van de schaderegeling te Wierden (Hooge Hexel). In het verleden is de grondwateronttrekking te Hooge Hexel groter geweest dan waarop de uitgekeerde schadevergoedingen zijn gebaseerd. In feite is er sprake van een naberekening. Door de WMO zijn ten behoeve van de naberekening over de periode 1988 tot en met 1995 overzichten verstrekt van de uitgekeerde schadevergoedingen. Deze vormen de basis voor de naberekening. Hiermee is een begin gemaakt.

HELLENDOORN-NIJVERDAL (04.009)

In februari 1996 ontving de commissie van Gedeputeerde Staten van Overijssel drie verzoeken om onderzoek van landbouwers uit de omgeving van de winplaats Nijverdal van de Waterleiding Maatschappij Overijssel N.V. (WMO). De verzoeken hebben betrekking op schade aan gewas en veedrenking. Naar aanleiding van eerdere verzoeken om onderzoek van andere landbouwers heeft de Technische Commissie Grondwaterbeheer (TCGB) reeds onderzoek verricht. In 1995 is door de TCGB advies uitgebracht over de schade. Op basis van dezelfde uitgangspunten heeft de commissie op 5 maart 1996 advies uitgebracht met betrekking tot de nagekomen verzoeken om onderzoek. In alle drie gevallen was sprake van schade als gevolg van de onttrekking door de WMO. De commissie adviseerde op basis van de uitkomsten van de berekeningen een regeling te treffen tot vergoeding van de schade. Tegen de adviezen van de commissie zijn door belanghebbenden geen bedenkingen ingebracht. De taak van de commissie met betrekking tot deze verzoeken om onderzoek is beëindigd.

LOSSER-OVERDINKEL (04.010)

Op 17 juli 1996 heeft de commissie een verzoek om onderzoek ontvangen van Gedeputeerde Staten van Overijssel. Het verzoek heeft betrekking op gewasschade door een nabijgelegen grondwateronttrekking van een collega-landbouwer ten behoeve van beregening van zijn percelen. De commissie heeft ter plaatse een oriënterend onderzoek uitgevoerd. Met het feitelijke onderzoek is nog geen begin gemaakt.

LOSSER-WOT (04.011)

In juli 1996 ontving de commissie van Gedeputeerde Staten van Overijssel een verzoek om onderzoek van een grondgebruiker te Losser. Volgens het verzoek wordt veedrenkschade

ondervonden als gevolg van de grondwateronttrekking door de N.V. Waterleidingbedrijf Oost Twente (WOT). Uit het ingestelde onderzoek blijkt dat reeds in 1982 door de Commissie Grondwaterwet Waterleidingbedrijven (CoGroWa) een onderzoek is verricht naar de door de betreffende grondgebruiker ondervonden schade. Het huidige verzoek om onderzoek betreft gepachte percelen welke reeds in 1982 bij de belanghebbende in gebruik waren, doch welke indertijd om hem moverende redenen niet als gebruikspcelen zijn opgegeven. Op basis van het indertijd opgegeven grondgebruik concludeerde de CoGroWa in 1982 dat er geen sprake was van schade als gevolg van de grondwateronttrekking. Tegen deze mededeling werd door de belanghebbende geen bezwaar ingediend. De schadeclaim was daarmee afgehandeld. De commissie deelde op 26 augustus 1996 aan de betrokkene mee dat zij geen reden ziet aan het verzoek om een herziening van de toenmalige berekening te voldoen. De taak van de commissie met betrekking tot dit verzoek is hiermee beëindigd.

HARDENBERG-SLAGHAREN (04.012)

Op 17 juli 1996 heeft de commissie van Gedeputeerde Staten van Overijssel een verzoek om onderzoek ontvangen van mr. J.P. Rip van Benthem & Gratama advocaten, namens een cliënt te Slagharen. Het verzoek heeft betrekking op schade aan het huis van cliënt, als gevolg van een grondwateronttrekking in 1991 van de Gasunie ten behoeve van het aanleggen van een transportleiding. Terzake liep een procedure bij de Rechtbank Groningen, gevoerd tot en met comparitie na dupliek. Partijen hebben met de Rechtbank afgesproken voor wat betreft de technische causaliteit de deskundigheid van de commissie in te roepen. Het verzoek is dan ook gedaan in samenwerking met mr. M.J. Schenck, optredend namens de Gasunie. In augustus 1996 is ter plaatse informatie ingewonnen, zijn enkele boringen verricht, en is het huis nader beschouwd. In september 1996 heeft de commissie van mr J.P. Rip een brief ontvangen met het verzoek het onderzoek op te schorten in afwachting van de uitkomst van gestarte schikkingsonderhandelingen. Op 9 januari 1997 is door mr. J.P. Rip aan de commissie meegedeeld dat partijen tot een schikking zijn gekomen, en dat het verzoek om onderzoek als ingetrokken kan worden beschouwd.

LOSSER-VUILSTORT (04.013)

In augustus 1996 heeft de commissie een aantal verzoeken om onderzoek ontvangen van Gedeputeerde Staten van Overijssel. Deze verzoeken hebben betrekking op gewasschade en het droogvallen van (veedrenk)putten als gevolg van een grondwateronttrekking door de provincie Overijssel ten behoeve van de hydrologische isolering van een voormalige stortplaats aan de Postweg te Losser. De provincie Overijssel vraagt in haar begeleidende brief niet alleen de verzoeken tot schadebepaling in behandeling te nemen, maar ook een voorstel te doen tot vergoeding van de (nog) niet geclaimde schade. De commissie heeft ter plaatse een oriënterend onderzoek uitgevoerd. Met het feitelijke onderzoek is nog geen begin gemaakt.

MARKELO/GOOR (04.014)

Op 13 augustus 1996 heeft de commissie van Gedeputeerde Staten van Overijssel een gezamenlijk verzoek ontvangen van de Waterleiding Maatschappij Overijssel NV en de (vroegere) Gewestelijke Raad voor Overijssel van het Landbouwschap. Het verzoek betreft een algehele herziening van de schaderegeling te Markelo en te Goor. Herziening van de schaderegelingen voor de toekomst is wenselijk omdat het onttrekkingsregime te Goor is gewijzigd en de aan beide schaderegelingen ten grondslag liggende uitgangspunten aanpassing behoeven. Op 2 december 1996 heeft de commissie aan IWACO B.V. vestiging Noord te Groningen opdracht verleend voor het verrichten van een hydrologisch onderzoek. Dit onderzoek bestaat uit het analyseren en interpreteren van gemeten grondwaterstanden en het uitvoeren van modelberekeningen. Op 2 december 1996 is eveneens opdracht verleend

aan het Staring Centrum voor het uitvoeren van een bodemkundig-hydrologisch onderzoek. De resultaten van beide onderzoeken zullen ook in digitale vorm worden aangeleverd.

ZUID-HOLLAND

NIEUW LEKKERLAND (08.001)

Op 21 november 1995 heeft de commissie van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland een verzoek om onderzoek ontvangen van de Bewoners Commissie "Belle Vue" te Nieuw-Lekkerland. Het verzoek heeft betrekking op schade door verzakking van het woningblok "Belle Vue" door de grondwateronttrekking te Nieuw-Lekkerland van de NV Waterleidingbedrijf Zuid-Holland Oost (WZHO). Door de verzakking zijn problemen ontstaan, met name scheurvorming in muren en wateroverlast bij hevige regenval. Op 2 februari 1996 heeft de commissie advies uitgebracht aan partijen. De commissie heeft voor haar onderzoek mede gebruik kunnen maken van onderzoeken, die in opdracht van partijen zijn uitgevoerd. De commissie heeft geconcludeerd dat door de grondwateronttrekking van de WZHO het woningblok 8,5 cm is gezakt op een totaal-zakking van 103 cm. De overige zakking is toegeschreven aan aanpassing van het polderpeil (10,5 cm) en aan ophoging met zand en het eigen gewicht van het woningblok (84,0 cm). Voor de geleden schade heeft de commissie een éénmalig schadebedrag per woning voorgesteld. Voor de toekomst heeft de commissie geadviseerd te kiezen uit het aanleggen van een drainage met pomp, of het aanbrengen van pompelpompen. Door de bewoners zijn bedenkingen tegen het advies ingebracht. Deze zijn toegelicht in een zitting, welke is gehouden op 3 april 1996. De ingebrachte bedenkingen hebben de commissie aanleiding gegeven tot een nadere overweging van het éénmalige schadebedrag. Omdat met name de 'laatste' decimeters zakking problemen geven, heeft de commissie het reëel geacht de 8,5 cm te bezien ten opzichte van deze 'laatste' decimeters in plaats van ten opzichte van de totaal-zakking. In het nader advies van 6 mei 1996 is dan ook het éénmalige bedrag verhoogd. Voor de toekomst dienen partijen te kiezen uit de geadviseerde ondervangende maatregelen. De taak van de commissie inzake het verzoek om onderzoek van de Bewoners Commissie "Belle Vue" is beëindigd.

VIANEN-TOTAL (08.002)

Op 3 juli 1996 heeft de commissie van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland een verzoek om onderzoek ontvangen. Het verzoek heeft betrekking op schade aan een woning te Vianen, welke een gevolg zou zijn van een in opdracht van TOTAL Nederland N.V. uitgevoerde grondwateronttrekking. Deze is uitgevoerd ten behoeve van een bodem- en grondwatersanering ter plaatse van het TOTAL-tankstation aan de Prins Bernhardstraat te Vianen. Op 27 augustus 1996 heeft de commissie advies uitgebracht. Voor haar advies kon de commissie beschikken over diverse onderzoeksgegevens. De commissie is op grond hiervan tot de conclusie gekomen dat de opgetreden schade aan de woning een gevolg is van de grondwateronttrekking. Geadviseerd is tot betaling van een schadevergoeding overeenkomende met de kosten van herstel van de schade. Er zijn geen bedenkingen tegen het advies ingebracht. De taak van de commissie inzake dit verzoek om onderzoek is beëindigd.

Op 8 oktober 1996 heeft de commissie een soortgelijk verzoek om onderzoek ontvangen. De geclaimde schade is echter aanmerkelijk hoger. Om een beter inzicht te krijgen in de opgetreden grondwaterstandsverlagingen en de hieraan ten grondslag liggende oorzaken heeft de commissie TOTAL Nederland N.V. verzocht een korte pompproef uit te voeren. De pompproef is uitgevoerd door Eerland Milieutechniek Nederland B.V. (EMN) in de periode eind november tot begin december 1996. De resultaten van de pompproef zijn nog niet beschikbaar.

NOORD-BRABANT

BOXMEER (10.001)

In december 1994, januari 1995 en juli 1996 werden door, danwel namens, 96 grondgebruikers in de omgeving van het pompstation Boxmeer van de N.V. Waterleidingmaatschappij Oost-Brabant (WOB) een verzoek om onderzoek ingediend. In mei 1995 en juli 1996 hebben Gedeputeerde Staten deze verzoeken ter behandeling gezonden aan de commissie. Volgens de ingediende verzoeken wordt schade ondervonden door verdroging van gewassen. In 1994 heeft de Commissie Grondwaterwet Waterleidingbedrijven (CoGroWa) naar aanleiding van eerder ingediende aanspraken op schadevergoeding een onderzoek naar de schade als gevolg van deze onttrekking van de WOB afgerond. Aangezien een groot deel van de belanghebbenden zich niet in de uitkomsten van het CoGroWa-onderzoek kon vinden, hebben zij de rechtbank verzocht om een voorlopig deskundigen-onderzoek. Dit verzoek is door de rechtbank toegewezen.

De commissie heeft geen aanleiding gezien om ten behoeve van de behandeling van de huidige verzoeken hernieuwd onderzoek te verrichten. Bij de berekening van de schade heeft de commissie gebruik gemaakt van de resultaten van het CoGroWa-onderzoek. Voor 13 belanghebbenden bleek de schade reeds door de CoGroWa te zijn vastgesteld. Aan 62 belanghebbenden is op 25 april 1996 bericht dat er geen sprake is van schade, omdat hun percelen buiten het vastgestelde invloedsgebied liggen. Ten aanzien van de 21 nog resterende verzoeken is op 26 augustus 1996 advies uitgebracht. In 9 gevallen hiervan concludeerde de commissie dat er geen sprake was van schade. Namens belanghebbenden zijn bedenkingen ingebracht. Deze bedenkingen richten zich onder andere op de omvang van het invloedsgebied, de grootte van de vastgestelde verlagingen, de vastgestelde onbeïnvloede grondwaterfluctuatie, het grondgebruik en het toepassen van rechtsverwerking. Tevens werd verzocht om uitstel van de behandeling totdat het rapport van het door de rechtbank bevolen voorlopige deskundigen-onderzoek gereed is.

Op 15 oktober 1996 is aan partijen bericht dat behoudens enkele correcties in het grondgebruik, de commissie in de aangevoerde bedenkingen geen aanleiding heeft gevonden de strekking van haar oorspronkelijke advies te wijzigen en dat zij verder uitstel van de afhandeling van de verzoeken om onderzoek ongewenst acht.

De taak van de commissie met betrekking tot deze verzoeken om onderzoek is hiermee beëindigd.

WOENSDRECHT-GASUNIE (10.002)

Ten behoeve van de aanleg van een gasleiding is in opdracht van de Gasunie een bronbemaling uitgevoerd in de Oud Hinkelenoordpolder. Door een bewoner in de omgeving van de uitgevoerde bemaling is bij Gedeputeerde Staten een verzoek om onderzoek naar schade aan zijn opstallen ingediend. De schade zou een gevolg zijn van de grondwateronttrekking van de Gasunie. Het verzoek is door Gedeputeerde Staten op 31 mei 1995 in handen gesteld van de commissie. Ten behoeve van de advisering heeft het Adviesbureau voor Bouwtechniek (ABT) in opdracht van de commissie een oriënterend schade-onderzoek ingesteld. Op basis van de resultaten van dit onderzoek kwam de commissie tot de conclusie dat er geen causaal verband bestaat tussen de schade en de uitgevoerde bemaling. Op 27 maart 1996 is een advies van deze strekking aan partijen verzonden. Door de eigenaar van de opstallen zijn schriftelijk bedenkingen tegen het advies ingebracht, welke op 24 juli 1996 mondeling zijn toegelicht. Op 26 augustus 1996 heeft de commissie aan partijen bericht dat de ingebrachte bedenkingen haar geen aanleiding hebben gegeven het eerder uitgebrachte advies te wijzigen of te herzien.

De taak van de commissie met betrekking tot het verzoek om onderzoek is beëindigd.

RUCPHEN (10.003)

Op 6 juni en 20 juli 1995 heeft de commissie van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant verzoeken om onderzoek ontvangen van twee belanghebbenden. De verzoeken hebben betrekking op gewasschade als gevolg van de grondwateronttrekkingen te Schijf, Seppe en te Roosendaal van de NV Waterleiding Maatschappij Noord-West-Brabant (WNWB). Op basis van het rapport "Schade-onderzoek grondwateronttrekkingen Rucphen (Schijf), Hoeven (Seppe) en Roosendaal en Nispen (Roosendaal)", uit februari 1995 heeft de commissie berekeningen van de gewasschade uitgevoerd over de periode tot en met 1986. Door de WNWB zijn de berekeningen aangevuld over de periode vanaf 1987 en aan belanghebbenden voorgelegd. Er zijn geen bedenkingen ingebracht.

De taak van de commissie inzake deze twee verzoeken om onderzoek is beëindigd.

GEERTRUIDENBERG-AMERTAK (10.004)

Bij brief van 31 mei 1995 ontving de commissie van Gedeputeerde Staten een verzoek om onderzoek naar schade in verband met de uitgevoerde werkzaamheden in het kader van de aanleg van de Amertak. Volgens het verzoek zou gewasschade zijn opgetreden door een te hoge grondwaterstand als gevolg van de aanleg van de Amertak. Na bestudering van het verzoek heeft de commissie geconcludeerd dat de eventuele schade geen gevolg is van het onttrekken van water of het infiltreren van water zoals omschreven in de Grondwaterwet, doch verband houdt met de stand van het oppervlaktewater in het nieuw gegraven verbindingskanaal. Vergoeding van deze schade valt naar de mening van de commissie onder het beginsel van nadeelcompensatie en niet onder de schadebepalingen van de Grondwaterwet. Op grond hiervan heeft de commissie op 13 oktober 1995 aan partijen bericht dat zij het verzoek om onderzoek niet in behandeling kan nemen. De taak van de commissie ten aanzien van dit verzoek is beëindigd.

MACHAREN (10.005)

Namens twee veehouders te Macharen werd in maart 1995 een verzoek om onderzoek ingediend bij Gedeputeerde Staten (GS) van Noord-Brabant. Medio juli 1995 zonden GS het verzoek ter behandeling aan de commissie. Volgens het verzoek is schade ontstaan aan de bedrijfsgebouwen en aan een woning. De schade zou een gevolg zijn van de bemalingsactiviteiten door de N.V. Waterleidingmaatschappij Oost-Brabant (WOB) ten behoeve van de nieuwbouw van het pompstation Macharen en/of van de onttrekking door het pompstation zelf. Ter beoordeling van de causaliteit tussen de geconstateerde schade en de grondwateronttrekking is door het Adviesbureau voor Bouwtechniek (ABT) in opdracht van de commissie een oriënterend schade-onderzoek uitgevoerd. Op grond van de beschikbare gegevens en de resultaten van het door ABT verrichte onderzoek komt de commissie tot de conclusie dat de grondwateronttrekking door het pompstation en de uitgevoerde tijdelijke bemaling niet of nauwelijks hebben geleid tot een aantoonbare toename van de schade aan de bebouwing. Er bestaat naar de mening van de commissie geen grond voor het instellen van een vordering tot vergoeding van de schade op de WOB. Deze conclusie is verwoord in een advies dat de commissie op 9 september 1996 aan partijen heeft verzonden. Tegen het advies zijn geen bedenkingen ingebracht.

De taak van de commissie met betrekking tot deze verzoeken om onderzoek is beëindigd.

AALBURG (10.006)

Op 9 oktober 1995 ontving de commissie het verzoek een onderzoek in te stellen naar de relatie tussen de waterwinning van de NV Waterleidingmaatschappij Noord-West-Brabant (WNWB) te Drongelen en de schade aan een woning in die plaats.

Uit de beschikbare gegevens blijkt dat zich in de bovenste dertig meter van het profiel geen verandering van de waterspanning als gevolg van de winning heeft voorgedaan. De eventuele klink in diepere lagen is naar de mening van de commissie te gering om een ongelijke zetting

aan het maaiveld te kunnen veroorzaken. In maart 1996 heeft de commissie op basis van het door haar uitgevoerde onderzoek aan partijen bericht dat er geen oorzakelijk verband aantoonbaar is tussen de grondwateronttrekking en de waargenomen schade. De eigenaar van de woning heeft schriftelijke bedenkingen ingebracht tegen dit advies. In haar brief van 22 mei 1996 heeft de commissie aangegeven dat zij in de aangevoerde bedenkingen geen aanleiding ziet het uitgebrachte advies te herzien. De taak van de commissie met betrekking tot het verzoek om onderzoek is hiermee beëindigd.

BERGEN OP ZOOM (10.007)

In oktober 1995 zonden Gedeputeerde Staten een tweetal verzoeken om onderzoek van landbouwers in de omgeving van het pompstation 'De Mondaf' te Bergen op Zoom ter behandeling aan de commissie. Volgens de landbouwers wordt schade ondervonden door verdroging van gewassen. Deze schade wordt toegeschreven aan de grondwateronttrekking door voornoemd pompstation van de N.V. Waterleidingmaatschappij Noord-West Brabant. Uit nadere bestudering van het dossier is gebleken dat de betreffende landbouwers reeds in 1986 met nog een aantal andere landbouwers een soortgelijk verzoek om onderzoek hebben ingediend. Deze verzoeken zijn nog in behandeling bij de Technische Commissie Grondwaterbeheer (TCGB).

Op 21 november 1995 heeft de commissie aan de twee landbouwers bericht dat hun verzoek als een herhaling van het verzoek van 1986 is opgevat en meegenomen wordt in het lopende onderzoek van de TCGB.

LIESHOUT-BAVARIA (10.008)

In december 1995 en in maart 1996 ontving de commissie van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant een drietal verzoeken om onderzoek ter behandeling. De verzoeken hebben betrekking op vermeende schade door verdroging van gewassen bij in totaal 55 landbouwers in de omgeving van de grondwateronttrekking door Bavaria B.V. te Lieshout.

Met betrekking tot deze winning waren reeds 19 verzoeken om onderzoek ingediend, welke nog in behandeling waren bij de Technische Commissie Grondwaterbeheer (TCGB). De TCGB heeft hiertoe onderzoek verricht naar de opgetreden grondwaterstandsverlagingen en de opbrengstverandering als gevolg van de onttrekking door Bavaria B.V. Voor de behandeling van de onderhavige verzoeken om onderzoek heeft de commissie gebruik gemaakt van de resultaten van het TCGB onderzoek. Op 16 augustus 1996 bracht de commissie advies uit aan partijen, inhoudende een voorstel tot regeling van de ondervonden schade door 52 grondgebruikers en een bericht aan 22 grondgebruikers dat er naar de mening van de commissie geen grond bestaat voor het instellen van een vordering tot vergoeding van de schade op Bavaria B.V. Zowel door een aantal grondgebruikers als door Bavaria B.V. werden bedenkingen tegen het advies ingebracht. De bedenkingen van de grondgebruikers richten zich op het in het onderzoek gepresenteerde verlagingsbeeld en op het aandeel van Bavaria B.V. hierin, alsmede op de uitgangspunten voor het vergoeden van schade. Bavaria B.V. maakt bezwaar tegen de door de commissie gehanteerde uitgangspunten voor het vergoeden van rente over de geleden schade. Bavaria B.V. wenst zich vooralsnog niet te conformeren aan deze in de praktijk gegroeide regeling, die volgens haar afwijkt van de uit het Burgerlijk Wetboek volgende verplichtingen voor de schadeveroorzakende partij.

De bedenkingen werden toegelicht op een zitting op 30 oktober 1996. Een reactie van de commissie op de ingebrachte bedenkingen is in voorbereiding.

RIJSBERGEN (10.009)

In de periode 28 maart tot en met 28 oktober 1996 heeft de commissie van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant 21 verzoeken om onderzoek ontvangen. Volgens de verzoeken wordt schade ondervonden door scheurvorming in gebouwen. Deze schade zou een gevolg zijn van de grondwateronttrekking aan de St. Bavostraat te Rijsbergen. De grondwateronttrekking (bemaling)

vindt plaats in het kader van een grond- en grondwatersanering ter plaatse van de voormalige locatie van Brabant Chemie BV. De provincie Noord-Brabant is vergunninghouder geworden na overdracht van de lokatie.

Ter voorbereiding van de sanering zijn diverse onderzoeken uitgevoerd. Ook is een inschatting van de effecten gemaakt. Vóór en tijdens de sanering zijn diverse metingen verricht van grondwaterstanden en onttrekkingsdebieten en zijn hoogtemetingen uitgevoerd. In juli 1996 is door de commissie opdracht verleend aan ingenieursbureau DHV deze metingen te verwerken en te interpreteren. Aan het eind van 1996 was het rapport van DHV in concept gereed.

LITH-WOB (10.010)

In juli 1996 zonden Gedeputeerde Staten een verzoek om onderzoek met betrekking tot schade door verzakking aan een bedrijfsgebouw (veestal) te Maren-Kessel ter behandeling aan de commissie. Volgens de eigenaren is de schade vermoedelijk een gevolg van de grondwateronttrekking door de N.V. Waterleidingmaatschappij Oost-Brabant op haar winplaats te Lith. Op grond van hydrologische en bouwkundige gegevens komt de commissie tot de conclusie dat er geen sprake is van een causaal verband tussen de grondwateronttrekking door pompstation Lith en de optredende schade. Deze conclusie is verwoord in een advies dat op 18 november 1996 aan partijen is verzonden.

Tegen het advies van de commissie zijn door belanghebbende schriftelijk bedenkingen ingebracht, waarbij tevens verzocht werd om uitstel ten behoeve van het nader motiveren van de bedenkingen. De commissie heeft dit verzoek gehonoreerd. Op 31 januari 1997 heeft betrokkene echter te kennen gegeven af te zien van een nadere onderbouwing van de bedenkingen. De commissie heeft daarop aan partijen bericht dat zij de ingebrachte bedenkingen als ingetrokken beschouwt.

De taak van de commissie ten aanzien van dit verzoek om onderzoek is beëindigd.

VIERLINGSBEEK (10.011)

Bij brief van 9 oktober 1996 zonden Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant een verzoek om onderzoek van een landbouwer te Overloon ter behandeling aan de commissie. Volgens het verzoek wordt droogteschade ondervonden door de grondwateronttrekking op het pompstation Vierlingsbeek van de N.V. Waterleidingmaatschappij Oost-Brabant (WOB). Met betrekking tot de winplaats Vierlingsbeek is reeds sinds de zeventiger jaren een schaderegeling van kracht, welke beheerd en onderhouden wordt door de WOB. Op grond hiervan heeft de commissie aan de WOB verzocht voor de percelen van de betreffende landbouwer eveneens een schadeberekening uit te voeren en te bewerkstelligen dat in onderling overleg een regeling tot vergoeding van eventuele schade wordt getroffen. In afwachting van de resultaten hiervan heeft de commissie de behandeling van het verzoek opgeschort. Begin 1997 ontving de commissie van de WOB bericht dat tussen partijen een regeling tot vergoeding van schade tot stand is gekomen. Aan partijen is daarop bericht dat de commissie het verzoek om onderzoek als ingetrokken beschouwt. De taak van de commissie ten aanzien van dit verzoek is beëindigd.

LITH-WATERSCHAP MAASKANT (10.012)

Door de eigenaren van een woning in de bebouwde kom van Maren-Kessel is bij Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant een verzoek om onderzoek ingediend in verband met schade aan de woning. De schade wordt door de belanghebbenden toegeschreven aan de grondwateronttrekking van de N.V. Waterleidingmaatschappij Oost-Brabant (WOB) op de winplaats Lith en aan een in opdracht van het Waterschap De Maaskant uitgevoerde bronbemaling ten behoeve van de bouw van een rioolgemaal. Voor de laatstgenoemde onttrekking is geen vergunning verleend in het kader van de Grondwaterwet. Gelet op de taakomschrijving van de commissie is deze daardoor formeel gezien niet gerechtigd een onderzoek in te stellen en advies uit te brengen over de eventuele schade als gevolg van deze onttrekking. In een brief van 26 november 1996 aan Gedeputeerde Staten is daarom verzocht

nader te berichten of de commissie zich bij haar onderzoek dient te beperken tot de eventuele schade als gevolg van de onttrekking door de WOB, dan wel dat in het onderzoek en advisering ook de eventuele schade als gevolg van de bronbemaling door het Waterschap De Maaskant moet worden betrokken. Een reactie van de Gedeputeerde Staten is nog niet ontvangen.

LIMBURG

SUSTEREN (11.001)

Op 13 mei 1996 heeft de commissie een verzoek om onderzoek ontvangen van Gedeputeerde Staten van Limburg. Volgens het verzoek wordt door belanghebbende schade ondervonden aan de flora en fauna in de vijver Körbusch te Susteren en de daarin gelegen woonark. Deze schade zou zijn ontstaan door een aanzienlijke verlaging van het waterpeil in de vijver, welke een gevolg zou zijn van de grondwateronttrekking te Susteren door het Zuiveringschap Limburg.

Er is informatie ingewonnen en ter plaatse is de problematiek verkend